

מי קורא לכהנים לעלות ולברך נעם ויינשטיין

ראשי פרקים:

- א. מבוא
- ב. מי קורא לכהנים ובאיזה אופן
 1. המקור בגמרא
 2. שיטת רש"י וסיעתו - הש"ץ קורא "כהנים"
 3. שיטת ר"ת וסיעתו - החזן [=גבאי] קורא "כהנים"
 4. הבנות בדעת הרמב"ם
 5. דיון תלמידי המהר"ם מרוטנבורג בשיטתו
 6. שיטת ההלכה
 7. סיכום
- ג. היכן בתפילה קוראים לכהנים
- ד. האם הקריאה מעכבת

א. מבוא

ישנם מספר מנהגים לגבי הקריאה לכהנים שאחריה הם מתחילים לברך ברכת כהנים.

יש מקומות בהם הגבאי קורא 'כהנים'. במקומות אחרים הש"ץ עצמו קורא 'כהנים' וישנם מקומות שהש"ץ אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה... עם קדושך כאמור" ואז הכהנים מתחילים בברכה.

אני אנסה להבהיר את המנהגים וכן את המקורות שלהם, כמו כן באיזה מקום בתפילה צריכה להיות הקריאה הנ"ל, האם היא מעכבת.

ב. מי קורא לכהנים ובאיזה אופן

המקור בגמרא

הסוגייה מופיעה לראשונה במסכת סוטה בפרק שביעי שבו מרוכזים ההלכות של ברכת כהנים בדף לח.:

"אמר אביי, נקטינן: לשנים קורא כהנים, ולא' אינו קורא כהן, שנא': 'אמור להם', לשנים. ואמר רב חסדא, נקטינן: כהן קורא כהנים, ואין ישראל קורא כהנים, שנאמר: אמור להם, אמירה משלהם תהא. והילכתא כוותיה דאביי, ולית הילכתא כוותיה דרב חסדא".

ובדף לט :

"א"ר זירא א"ר חסדא אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה דיבור מפי הקורא ואין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הכהנים ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה אחרת עד שיכלה אמן מפי הצבור ואמר רבי זירא אמר רב חסדא אין הכהנים רשאים להחזיר פניהם מן הצבור עד שיתחיל שליח צבור בשים שלום".

בגמרא בדף לח. לא מובן מי הוא הקורא כהנים, אך ברור שאין קריאה בפחות משני כהנים, וכן להלכה גם ישראל יכול לקרוא להם. לעומת זאת בדף לט: מוזכרים שני אנשים, הראשון הוא "הקורא" ואח"כ "שליח ציבור" לכאורה מובן שמדובר כאן בשני אנשים שונים.

שיטת רש"י וסיעתו - הש"ץ קורא "כהנים"

לפי רש"י במקום הש"ץ קורא "כהנים" וכן הר"ן (מס' מגילה דף ט"ו): בדפי הריף ד"ה "כלי":

"מהא משמע לכאורה דהא דאמרינן לעיל דשליח ציבור קורא לכהנים...".
 וכן **המאירי** (סוטה לח.):
 "...צריך שכשיסיים ברכת הודאה יהא שליח ציבור קורא בקול רם 'כהנים'".
 לפי שלושתם יוצא שהקריאה היא "כהנים" ושהש"ץ הוא הקורא להם.

שיטת ר"ת וסיעתו - החזן [=גבאי] קורא "כהנים"

לעומת זאת **התוס' בברכות (לד.) ד"ה "לא יענה אמן"**:

"לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטרופ - תימה תיפוק ליה דמפסיק תפלה אם עונה אמן וי"ל מאחר שלא אמר האי טעמא ש"מ דעניית אמן לא חשיב ליה הפסקה מאחר שצורך תפלה הוא אבל **לקרות כהנים לדוכן אומר ר"ת שאין ש"ץ יכול לקוראם דחשיב הפסקה לתפלה אם קוראם אלא אחד מבני הקהל קוראם** והא דאמרינן בסוטה פ' אלו נאמרים (ד' לח.) לשנים קורא כהנים וכו' **לאו אשליח צבור קאי אלא אחזן** כדתניא בספרי (פרשת נשא) 'אמור להם' מלמד שהחזן אומר להם אמרו וחזן לאו היינו שליח צבור דחזן היינו המתעסק בצרכי צבור וכן משמע נמי בסוטה (ד' לט:) דלאו אשליח צבור קאי דמעיקרא קאמר אין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה הדבור מפי הקורא פי' הקורא כהנים ואח"כ אומר אין שליח צבור רשאי וכו' משמע דשנים הם ויש שהיו רוצים לומר דכמו כן אין ש"ץ רשאי להקרות יברכך לכהנים דכמו כן הוי הפסקה

אמנם רבינו יהודה פי' דבהדיא יש במדרש טעמי יתרות וחסרות אמור להם מלמד ששליח צבור אומר להם על כל דבור ודבור וכן יש שרוצים להתיר לשליח צבור עצמו לקרות כהנים אפילו לפי ר"ת דמה דפי' דהוא הפסקה היינו דוקא בימיהם מיד כשסיימו ברכת הודאה לא היו אומרים או"א ברכנו בברכה כדמשמע בסוטה (שם) דקאמר אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור פי' אמן שעונין בסיום ברכת הודאה אלמא משמע שלא היו אומרים אלא כהנים מיד אבל עכשיו שהורגלו לומר אלהינו בלשון ברכה ותפלה אין זו הפסק דלא גרע מעניית אמן דהכא דלא חשיבא הפסק כדפרישית".

התוס' מדייק מדין המשנה שהש"ץ אינו עונה אמן מפני הטרור. שאין הפסק בעניית אמן, והטעם שלא עונים אמן הוא טרור. לעומת זאת קריאת "כהנים" שלפי ר"ת היא הפסק ומפרש התוס' את הגמרא שהקורא להם אינו הש"ץ אלא מישהו אחר. וכן בספרי (נשא פיסקא לט) מופיע שהחזן צריך לומר להם "כהנים" יוצא שיש תפקיד חזן והוא המתעסק בצורכי הציבור. ומוכיח מלשון הגמרא בסוטה (לט:): שיש אחד שקורא "כהנים" ובהמשך כתוב ש"ץ שמתפלל.

בנוסף מביא התוס' דעה שאפי' הקראת "יברכך" זה הפסק. עוד מנסים להסביר את ר"ת שמה שאומר שיש הפסק בהקראת כהנים זה דוקא כמנהג הש"ס שבסוף הודאה מייד הכריזו "כהנים" כיוון שכתוב בסוטה שהאומר "כהנים" צריך להמתין עד שיכלה אמן מפי ציבור, ואם האמירה שהגמרא מדברת עליה היא האו"א אז פשוט שיכלה האמן לפני ההגעה למילה כהנים שבאו"א ולא היה צריך לכתוב שצריך להמתין ולכן פשוט שהאמירה היא "כהנים" ולא או"א. לעומת זאת בתקופת התוס' נהגו שהש"ץ אומר או"א שזה לשון תפילה ובתוכה יש אמירת "כהנים" ע"י הש"ץ אין בכך הפסק, כמו שמותר מעיקר הדין לענות אמן אחרי הברכות ("יברכך" וכו') כיוון שזה חלק מהתפילה.

הרא"ש בברכות (פרק ה, יז):

"ורבינו תם ז"ל היה אומר דאין ש"ץ יכול להפסיק ולקרות כהנים שיעלו לדוכן דהפסקה היא ואפי' ליהא שמיה רבא אסור להפסיק ואפי' המלך שואל בשלומו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק והא דאמרי' בסוטה פ' ואלו נאמרים (דף לח) דלשנים קורין כהנים אחזן קאי ולא אשליח צבור וכן תנא בספרי אמור להם מלמד שהחזן אומר להם אמרו ובירושלמי דפירקין קאמר ובלבד שיהא החזן ישראל וכן כתוב בפר"ח ז"ל לשנים קורא החזן כהנים אבל ש"ץ המפסיק עבירה היא בידו ובערוך פי' חזן ש"ץ וטעות הוא דחזן הוא המתעסק בצרכי בהכ"נ וש"ץ הוא המוציא את הצבור ידי חובתם בתפלה ועוד אמרי' בסוטה (דף לט) אין הכהנים רשאים

להתחיל בברכה עד שיכלה הדבור מפי הקורא ובסוף קאמר אין ש"ץ
רשאי להתחיל שים שלום עד שיכלה אמן מפי הקהל אלמא ש"ץ לאו היינו
החזן הקורא".

הרא"ש סובר כמו ר"ת שיש הפסק בקריאת "כהנים" ע"י הש"ץ. ושיש חזן ויש
ש"ץ וכן מביא את ר"ח שסובר כך. הרא"ש מביא את הערוך (ערך "חזן") שאומר
שהחזן הוא הש"ץ ואומר הרא"ש שזה טעות והנכון הוא כמו ר"ת שש"ץ הוא
המתפלל והחזן הוא העוסק בצרכי ביהכ"נ.

וכן הרא"ש במסכת מגילה פרק ג סימן כא:

"אמר ר' זירא (שם) אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי
הצבור רבינו תם היה אומר דשליח צבור אין לו להפסיק תפלתו ולקרות
כהנים דאפי' ליהא שמייה רבא אין להפסיק ואפי' המלך שואל בשלומי או
נחש כרוך על עקבו לא יפסיק והא דקאמר אין הקורא רשאי לקרות
כהנים לאו בשליח צבור איירי אלא חזן הכנסת הוא הקורא. ודקדק
מדקאמרי' אין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה הדבור מפי
הקורא ובתת הכי קאמר אין שליח צבור רשאי להתחיל בברכה אלמא
קורא לאו ש"ץ הוא. והכי תניא בסיפרי אמור להם מכאן שהחזן אומר
להם ואמרו בירושלמי דפרק אין עומדין ובלבד שיהא החזן ישראל. וכן
כתוב בפירוש רבינו חננאל לשנים קורא החזן כהנים אבל ש"ץ המפסיק
עבירה היא בידו אבל מה ששליח צבור אומר התיבות של ברכת כהנים לא
חשיב הפסק. והכי איתא במדרש טעמי חסירות ויתירות אמור להם
מלמד ששליח צבור אומר להם על כל דבור ודבור".

הרא"ש והתוס' סוברים שהגמרא מחלקת בין ש"ץ לחזן. ולש"ץ אסור להפסיק
לקריאה "כהנים" אלא אדם אחר יקרא להם.

אך לפי התוס' ניתן להעמיד את ר"ת בצורה כזו שהש"ץ אומר או"א שזה לשון
תפילה ולא נחשב להפסק¹.

לעומת זאת בתוס' ראש סוטה (לח.):

"נקטינן לשנים קורא כהנים. כשיש שם שני כהנים לברך שליח צבור
כשיגמור ולך נאה להודות יקרא כהנים. ויש מפרשים דאינו קורא אותם
כהנים מיד אחר ברכת הודאה אלא יאמר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו
בברכה המשולשת הכתובה בתורה וכו' עד שיגיע עד האמורה מפי עבדיך
הכהנים ואז הכהנים הופכין פניהם, ולא נהירא דלא נתקנה לומר אלא
בשאינן כהנים לברך אז תקנו ששליח צבור מזכיר ברכת כהנים אבל כשיש

1. לא ברור מה המקור למנהג לומר או"א. יתכן שהמנהג לומר או"א הגיע מאותה סברה כמו
שיבואר לקמן בהגהות מימוניות בשיטת המהר"ם.

כהנים לא נתקן לומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' אלא הכהנים הם מתפללין שתחול ברכתם ולא שליח צבור, וגם לישנא דקורא כהנים לא משמע הכי".

בעניין אלו האומרים או"א הוא מקשה שכל התקנה לומר או"א היא רק כשאין כהנים.

בנוסף כאשר הכהנים עולים תיקנו להם תפילה להצלחת ברכת הכהנים ולא צריך שהש"ץ יאמר או"א כיוון שזה לשון בקשה וזהו תפקידם של הכהנים ובנוסף לא צריך להזכיר ברכת כהנים כיוון שהם עלו לדוכן. ולכן החזן קורא מייד 'כהנים'. וכן מלשון הגמרא 'קורא כהנים' ולא משמע שקודם אומר או"א אלא מייד 'כהנים'. יש כאן סתירה בין דבריו בפסקים במס' מגילה וכן במסכת ברכות כמו שראינו לעיל וכן בתוספות רא"ש במסכת ברכות, שבכולם סובר שאסור לש"ץ להפסיק לקרוא 'כהנים' אלא שהגבאי (חזן בלשוננו) יאמר 'כהנים' וכאן סובר בפשטות שהש"ץ קורא להם 'כהנים'.

יותר מסתבר להלכה מה שפסק בפסקים וכן שברוב המקומות סבר כך. וכן **האור זרוע** ח"ב הלכות נ"כ (תיא):

"דכי אמר לשנים קורא כהנים אחזן קאי ולא אשליח ציבור... מכלל דקורא ושליח ציבור לאו חד נינהו".

סובר כר"ת שלש"ץ זהו הפסק. הוא מדייק שהחזן הוא לא הש"ץ ומוכיח מהסיפרי וכן מביא את ר"ת לגבי טעותו של הערוך ומביא ראיות לכך ואכן מסכם שמדובר בשני אנשים שונים. לכאורה סובר כרא"ש שהחזן (לא הש"ץ) יקרא להם ולא כשיטת ר"ת לגבי אמירת או"א.

וכן **מחזור ויטרי** (קל):

"והחזן קורא כהנים ולא שליח ציבור. שלא להפסיק בתפילתו. דבכולהו הילכתא או' שליח ציבור. ולשם או' חזן. וזהו שמש הכנסת. וכן דרך התלמוד לקרות המתפלל לפני התיבה שליח ציבור. ושמש הכנסת. חזן". כמו התוס' ור"ח שהחזן מקריא 'כהנים' ולא הש"ץ והטעם שלא יפסיק בתפילה.

הבנות בדעת הרמב"ם

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יד הלכה ה':

"אין המקרא רשאי (להקרות לכהנים) (ס"א לקרות כהנים) עד שיכלה אמן מפי הציבור, ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה הדיבור מפי המקרא, ואין הציבור עונין אמן עד שתכלה הברכה מפי הכהנים, ואין הכהנים מתחילין בברכה אחרת עד שיכלה אמן מפי הציבור, ואין שליח ציבור רשאי לענות אמן אחר הכהנים כשאר העם שמא תטרף דעתו ולא ידע איזו ברכה מקרא אותן, אם פסוק שני או פסוק שלישי".

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יד הלכה ח :
 "אם היה הכהן המברך אחד מתחיל לברך מעצמו, ושליח ציבור מקרא
 אותו מלה מלה כמו שאמרנו, היו שנים או יותר אינן מתחילין לברך **עד**
שיקרא להם שליח ציבור ואומר להם כהנים והם עונין ואומרים יברכך,
 והוא מקרא אותן מלה מלה על הסדר שאמרנו".
 לכאורה יש סתירה ברמב"ם בהלכה ה משמע שיש מקרא ויש ש"ץ והמקרא הוא
 זה שקורא "כהנים" ולא הש"ץ. לעומת זאת מהלכה ח' יוצא שהש"ץ הוא זה
 שקורא כהנים (בית יוסף).

רוב הראשונים סוברים בדעת הרמב"ם שדוקא הש"ץ קורא "כהנים".
 כגון **הכסף משנה** (פי"ד ה"ה) :

"...וביאור עניין זה לדעת רבינו אין הקורא כלומר ש"ץ שקורא כהנים...".
 לעומת זאת **הקרנן נתנאל** על הרא"ש במס' מגילה אות [כ] :
 "אלא חזן הכנסת קורא. ובפי' אין עומדין סיי י"ז ז"ל ובערוך פי' חזן ש"ץ
 וטעות הוא דחזן הוא המתעסק בצרכי בהכ"נ וש"ץ הוא המוציא את
 הצבור ידי חובתם בתפלה. ראיתי בפי' אלו נאמרין בס' באר שבע שמתמי'
 הפלא ופלא על רבינו. כי ברמב"ם פי"ד מהלכות תפילה פי' דש"ץ הוא
 הקורא לכהנים וא"כ גם על הרמב"ם היה לרבינו להשיב עליו. גם בלחם
 חמודות פ"ה ס"י נ"ד כתב ג"כ בשם הרמב"ם שש"ץ קורא אותם ואומר
 להם כהנים. ומי שמעיין יפה ברמב"ם אדרבא משמע שהקורא היה אחר
 ולא הש"ץ ואסמוך על המעיין".

אומר שכיוון שהרא"ש לא מקשה על הרמב"ם משמע שהבין שהרמב"ם סובר
 כמותו שהמקרא הוא לא הש"ץ והוא הקורא 'כהנים' ולדעתו אין סתירה ברמב"ם
 בין שתי ההלכות והוא אומר לסמוך על המעיין וקצרה הבנתי מלהבין.

דיון תלמידי המהר"ם מרוטנבורג בשיטתו

הגהות מימוניות אות [ז] על הרמב"ם ה"ח :

"ר"ת היה קורא תגר על המנהג הזה שש"ץ קורא כהנים וכתב אי אישר
 חילי אבטליניה וטעמא דנ"ל הפסקה בתפילה וש"ץ אסור להפסיק
 בתפילתו אם לא סכנת נפשות והא דאמר אב"י נקטינן לשנים קורא כהנים
 פי' חזן הכנסת שהוא שמש ואינו ש"ץ ותדע שמתחלה אומר עד שיכלה
 הדיבור מן הקורא ולבסוף אומר עד שיתחיל ש"ץ בש"ש הרי דקורא וש"ץ
 שנים וכן משמע בסוף פ"ק דסנהדרין דחזן הוא שמש העוסק בצרכי בה"כ
 ורואה היכן קוראין, אמנם בערוך פי' חזן ש"ץ וכתב מורי רבינו כדי לא
 לשנות המנהג שיש לש"ץ לומר בלחש אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכינו וכו'
 עד שמגיע לכהנים ואומר בקול רם כהנים ומסיים עם קדושך כאמור

בלחש ושוב מקרא אותם בקול רם יברך וכן הוא רגיל לעשות ותימה הוא שהרי הוא בעצמו כתב שלא נתקן לומר אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכינו וכו' אלא בשעה שהיו ראויים לנשיאת כפים ואין שם נ"כ כדלקמן בפט"ו הלכה י' במגדל אינזינשהיים והודה מורי רבינו לדברי ואמר לי שחזר בו מן המנהג ההוא וכן כתב הר"פ שכתב רבינו טעם שאין לאומרו אבל ר"י כתב בתוספות ברכות דעכשיו שהחזן רגיל לאומרו תמיד בשחרית ומוסף הילכך נכון לאומרו גם כשהכהנים עולים וצ"ע בתוספות ברכות וסוטה ע"כ הר"פ פ'".

יוצא בהגהות מימוניות שהרמב"ם פוסק שהש"ץ קורא כהנים ועל זה מביא את ר"ת שחולק על מנהג זה וסובר שזה הפסק. לעומת זאת מביא את הערוך שאומר שש"ץ הוא החזן (למרות שיש דעות שהערוך טעה כגון הרא"ש בברכות). בנוסף מביא את מנהג רבו (המהר"ם) שאמר או"א בלחש עד "כהנים" ואז "כהנים" בקול רם וחזר וסיים בלחש "עם קדושיך..." מנהג שבא כנסיון לחבר בין המנהג המקובל שהש"ץ אומר 'כהנים' לבין הבעייתיות של הפסק בתפילה לפי שיטת ר"ת.

על כך העיר לו בעל ההגהות מהרמב"ם² שכל התקנה לומר או"א היא כאשר זה זמן שראוי לברכת כהנים, אך אין כהנים שעולים לדוכן. אבל כאשר עולים כהנים משמע שאין לומר או"א. על כך אומר ההגהות מימוניות שרבו הסכים וביטל את המנהג שהש"ץ אומר או"א כשיש כהנים, בשביל אמירת 'כהנים'. והנהיג שהש"ץ קורא 'כהנים'.

לעומת זאת מביא את ר"י בתוס' בברכות³ שהיום אומרים כל יום או"א למרות שנהגו שהכהנים לא עולים⁴ אלא ברגלים וכיוון שרגילים לומר כל יום או"א וזה לשון תפילה ובנוסף כבר נחשב כחלק מהתפילה ולכן גם אין בעייה של הפסק כמו שבעניית אמון אין הפסק. אז מן הראוי שגם ברגלים שעולים יאמר או"א ונצא מהספק של הפסק בקריאת 'כהנים' ע"י החזן.

על הכל⁵ (אות ז):

"סדר ברכת כהנים כך היא. צריך לקרות כהנים כשהם שנים, וצריך אחר להקרות ולא החזן, שאם קורא⁶ יפסיק תפלתו, וגם אומר רבי שמואל

2. הלי נ"כ פט"ו הלכה י'.

3. ברכות (לד.) ד"ה "לא יענה אמן".

4. אך זהו זמן ראוי לברכת כהנים ולכן מזכירים ברכת כהנים ע"י האו"א.

5. יש דעות שהוא תלמיד המהר"ם. הספר מודפס בקובץ יחד עם ספרים שמיוחסים בודאות לתלמידי המהר"ם כגון התשב"ץ, הפרנס וכו'.

6. החזן.

בשם ר' חיים כהן כי יש לומר מיד אחר הטוב שמך ולך נאה להודות, כהנים ולא יאמר אלהינו ברכי וכו' א"כ היה להם שהות גדול מההיא דסוטה. אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור פי' אמן מסוף הודאה, ואם החזן אמר אל' ברכנו א"כ היה להם שהות גדול לצבור לענות אמן ומאי קאמר אין הקורא רשאי וכו' אכן משמע כי מיד אחר החתימה של הודאה אומ' הקורא כהנים".

מביא את רבי שמואל בשם ר' חיים כהן שמיד אחרי הודאה קורא כהנים ולא או"א הוא לומד זאת כמו התוס' בברכות שכיוון שהגמרא אומרת שצריך להמתין עד שיסיימו לענות אמן לא ניתן לומר שאמרו או"א כי אז ודאי היו מסיימים לענות אמן ולא היה צריך לכתוב זאת ולכן מוכח שהאמירה היא "כהנים". אלא שהתוס' סבר שזה דוקא בימי הגמרא אך היום צריך לומר או"א. לעומת ה"על הכל" שסובר שגם היום האמירה היא "כהנים". **אך לדעתו אין הש"ץ אומר כהנים אלא אחד מהציבור.**

לעומת זאת תלמיד אחר של המהר"ם, **התשב"ץ** (ר' שמשון בר' צדוק):

"ובשעה שהכהנים עולים יאמר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה בלחישא ואומר כהנים בקול רם ועם קדושיך בלחישא. אם שנים הם קורין אותם כהנים ואם אין שם אלא א' אין קורין אותו אלא הוא הופך מעצמו. **ונהגו העולם לומר בקול רם"**.

אומרים או"א בלחש ו"כהנים" בקול רם ומסיימים "עם קדושיך" בלחש. אך נהגו לומר הכל בקול רם.

יוצא כאן דבר מעניין, יש לנו מחלוקת בין שני⁷ תלמידי המהר"ם לפי ההגהות מימוניות המהר"ם רצה לחבר כך שהש"ץ יקרא לכהנים אך בלי הפסק ולכן אומרים או"א אך בסוף חזר בו ואמר שאומרים 'כהנים'⁸. לעומת התשב"ץ שסובר שצריך דווקא אמירת או"א. ניתן לתרץ בכך שההגהות מימוניות מעיד שהזמן שבו המהר"ם חזר בו היה כאשר כבר היה בכלא. ויתכן שהתשב"ץ למד מרבו את ההלכה לפני הכליאה אך את החזרה של המהר"ם לא קיבל כתוצאה מהמציאות שבא היה נתון המהר"ם¹⁰.

7. ספר תשב"ץ קטן סימן קצח.

8. יתכן שלושה, ראה הערה 5.

9. למרות שלא מוכח מי אומר 'כהנים', מסתבר שהש"ץ יאמר בגלל שעיקר התקנה של המהר"ם היתה עמ"נ שהאמירה תהיה ע"י הש"ץ ולכן נראה שחזר בו רק לגבי הפתרון שהציע (או"א) לבעיית ההפסק.

10. לפי הדעה שה'על הכל' גם היה תלמיד המהר"ם וסובר שהאמירה היא 'כהנים' אך לא ע"י הש"ץ יתכן שהוא קיבל את ההלכה אחרי שההגהות מימוניות תיקן את המהר"ם ולכן מביא שצריך לומר

שיטת ההלכה

טור אורח חיים סימן קכח :

"עד שש"ץ מסיים מודים ואז אם הם שנים **קורא להם כהנים** ומחזירין פניהם כלפי עם. ... **וכתב ר"ת שאין לש"ץ להפסיק לקרות כהנים** דהוי הפסק בתוך התפלה **אלא חזן הכנסת** פירוש הממונה על כל צרכי בה"כ קורא וכתב הר"פ בשם ר"ת שאין ש"ץ אומר או"א ברכנו בברכה וכו' אלא מיד כשיסיים מודים קורא החזן כהנים ור"י כתב דוקא להם שלא היו רגילין לומר או"א אבל עכשיו שש"ץ רגיל לאומרו בכל פעם בציבור גם כשהכהנים נושאים כפיהם נכון לומר וכן היה נוהג הר"מ מרוטנבורג כשהיה הוא ש"ץ היה אומר או"א בלחש עד כהנים ואומר כהנים בקול רם כדי לקרות אותם ואומר עם קדושך בלחש".

הטור פוסק בפשטות כמו הרמב"ם שש"ץ קורא כהנים. בנוסף מביא את שיטת ר"ת לפי הבנת ר"פ שה'גבאי' קורא 'כהנים'. כמו כן מביא את הבנת הר"י בשיטת ר"ת שהיום אומר הש"ץ או"א ומביא ראיה מהמהר"ם אך כמו שראינו המהר"ם חזר בו בעקבות הערת ההגהות מימוניות.

הב"י פסק גם כן בפשטות כמו הרמב"ם למרות שגם הביא את השיטה השניה של ההפסק, עם שני הפתרונות שלה.

שולחן ערוך אורח חיים סימן קכח סעיף י :

"...אם הם שנים קורא להם **(הש"ץ)** : כהנים. הגה : ולא יאמר אלהינו ואלהי וכו' ; וי"א שאומרים אותו בלחש עד מלת כהנים, ואז יאמרו בקול רם (טור בשם ר"י ור"מ מרוטנבורג) וחוזר ואומר : עם קדושך כאמור, בלחש, וכן נוהגין במדינות אלו".

המחבר בשו"ע פוסק כמו פשט הרמב"ם הרמ"א מביא שנהגו באשכנז אחרת (כמו שראינו בר"ת והמהר"ם לפחות לפני שתיקן אותו תלמידו בעל ההגהות מימוניות).

וכן המ"ב אומר שאין הפסק בכך.

משנה ברורה סימן קכח ס"ק לד :

"ולא חשיב הפסק בתפלה כמו דלא חשיב הפסק מה שהש"ץ מקרא להם מלה במלה והטעם דנ"כ צורך תפלה הוא".

כף החיים (סי' קכ"ח סי' ס"ז) אומר שנהגו כרמב"ם שהש"ץ קורא 'כהנים' לא כר"ת וכן לפי מרן נוהגים לומר "כהנים" לעומת זאת באשכנז יש שנהגו לומר או"א בלחש "כהנים" בקול ולסיים "עם קדושך" בלחש.

'כהנים' ולגבי כך שהש"ץ לא אומר כהנים הוא פותר את השאלה שעלתה על ההגהות מימוניות שאומר שרבו חזר בו ואומרים 'כהנים' אך לא מובן מי אומר.

ואכן בקיצור שולחן ערוך סימן ק נפסק :
 "השליח צבור אומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה וכו' בלחש,
 ותיבת כהנים אומר בקול רם, ובזה הוא קורא את הכהנים שיברכו, ושוב
 אומר בלחש, עם קדושך כאמור".

סיכום

לפי רש"י וסיעתו, הרמב"ם לפי הבנת הכסף משנה וההגהות מימוניות הטור
 והב"י שליח הציבור קורא 'כהנים'.
 לפי ר"ת, הרא"ש, האור זרוע, העל הכל, מחזור ויטרי והרמב"ם ע"פ הבנת
 הקרבן נתנאל אחד מהציבור = גבאי, קורא 'כהנים'.
 לפי ר"י בתוס' לפי שיטתו של ר"ת, התשב"ץ, הרמ"א בשם יש אומרים וכף
 החיים במנהג אשכנז. החזן אומר בשקט "א"וא ברכינו... אהרון ובניו" "כהנים"
 בקול רם "עם קדושך כאמור" בשקט.
 בפועל היום נוהגים ככל המנהגים.

ג. היכן בתפילה קוראים לכהנים

האבודרהם אומר :

"וכשהכהנים נושאים את כפיהם צריך שליח צבור לקרותם קודם שיתחיל
 רצה ואומר כהנים ואז עוקרין את רגליהם ממקומם לעלות לדוכן".
 הקריאה לכהנים היא לפני רצה קריאה שיעקרו רגליהם לעלות לדוכן.
 לפי זה מפורש מה שכתוב בגמרא שצריך להמתין שיכלה אמן מפי הציבור וזהו
 האמן של "שומע תפילה" ומה שבהמשך כתוב שהמקרא ממתין זה לעניין הקראת
 "יברכך".

וכן אומר הר"ן במגילה טו : ברי"ף ד"ה "כל" :

"כל כהן שאינו עולה לדוכן בעבודה שוב אינו עולה. מהא משמע לכאורה
 דהא דאמרינן לעיל, דשליח ציבור קורא לכהנים, דבתחלת עבודה קורא
 להם עד שלא יתחיל רצה דהא מאותה שעה צריכים לעלות אבל רש"י ז"ל
 כתב שהן עוקרים רגליהם מאליהם בעבודה ולאחר ברכת הודאה קורא
 אותן שליח ציבור כהנים".

הוא סובר שהקריאה 'כהנים' היא עמ"נ שהם יעקרו רגליהם לעלות ומכיוון
 שאחר רצה שוב לא עוקרים רגליהם מה הטעם בקריאה 'כהנים' ולכן הש"ץ קורא
 להם לפני רצה ואז עוקרים רגליהם.

אבל דבריו מובאים רק בלכאורה ואז הוא מביא את דעת רש"י שקוראים
 "כהנים" אחר הודאה וכנראה שהוא הסכים לדברי רש"י.

ועל זה מקשה **המאמר מרדכי** (סי' קכח ס"ק יג) על האבודרהם מדוע פסק בפשטות כר"ן למרות שדברי הר"ן הובאו רק בגדר "לכאורה" ורש"י, הרמב"ם והטור סוברים אחרת והאבודרהם כלל אינו מתייחס לכך.
 דעת **הב"י** כרש"י, הרמב"ם והטור שקריאת "כהנים" היא בסוף הודאה. ולפני עבודה עוקרים רגליהם לבד וכן נהגו.
 וכך פסק בשולחן ערוך אורח חיים סימן קכח סעיף יח:
 "אין המקרא שקורא כהנים רשאי לקרות: כהנים, עד שיכלה מפי הצבור
 אמן שעונים אחר ברכת מודים".

ד. האם הקריאה מעכבת

הב"י (קכח סעי' י"ח):

"מדברי רש"י (ד"ה לעקור רגליהם) נראה דקאי אדיבור שקורא כהנים שאינם רשאים להתחיל בברכת אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וכו' עד שיכלה דיבור קריאת כהנים מפי הקורא".
 לומד מרש"י (ד"ה "לעקור רגליהם") שאינם רשאים להתחיל ברכת המצוות עד שמסתיימת קריאת 'כהנים' לכאורה לא מתחילים לברך בלעדיה.
שו"ת הרא"ם (סי' ג'):

"הא קרא דאמור להם דרשוהו רז"ל לכמה מיני דרשות... ועוד שאין הכהנים רשאים לברך עד שיקרא אותם ש"ץ כהנים שנאמר אמור להם והוא נדרש לפניו כה תברכו אמור להם כולו כדאיתא בספרי ומייתי להו בפרק ואלו נאמרים...
 על כרחך אתה צריך לומר דהא דקאמר אין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה דבור כהנים מפי הש"ץ שרוצה לומר כשיתחיל קודם ברכת יברך אשר קדשנו...
 אבל תנאי החזרה וההתחלה בברכה שהם לקרותן תחלה כהנים ואח"כ שיברכו ברכת אשר קדשנו".
 אומר שאין הכהנים יכולים להתחיל בברכה ללא הקריאה "כהנים" ומדייק שצריך להזהיר אותם לברך.

הכנסת הגדולה (קכ"ח שיטה ט') גם מבין כך:

"נ"ב ובלי קריאת החזן כהנים אינן יכולים להתחיל אפילו בברכת אשר קידשנו...".

כף החיים (סי' קכח ס"ק ס"י) מביא את הרא"ם והכנה"ג ומבין את שיטתם מפשט דברי הטור.
 לסיכום נמצא שהקריאה מעכבת לפיכך יש להזהיר את הכהנים שלא יתחילו בברכה לפני שקוראים להם כהנים.